

Európska komisia

Úvod do politiky súdržnosti EÚ 2014 – 2020

| Jún 2014

Politika súdržnosti

→ Čo je politika súdržnosti?

Politika súdržnosti je najdôležitejšou investičnou politikou EÚ

Zameriava sa na všetky regióny a mestá v Európskej únii s cieľom podporovať tvorbu pracovných miest, konkurencieschopnosť podnikov, hospodársky rast, trvalo udržateľný rozvoj a zlepšovať kvalitu života občanov.

Politika súdržnosti má významný vplyv v mnohých oblastiach

Investície pomáhajú dosahovať mnohé ďalšie ciele politiky EÚ. Dopĺňa politiky EÚ týkajúce sa napríklad vzdelávania, zamestnanosti, energetiky, životného prostredia, jednotného trhu, výskumu a inovácií. Politika súdržnosti poskytuje najmä potrebný investičný rámec a stratégiu na plnenie našich dohodnutých rastových cieľov (stratégia Európa 2020 – ec.europa.eu/eu2020).

Do roku 2020 chce EÚ dosiahnuť päť konkrétnych cieľov – v oblasti zamestnanosti, inovácií, vzdelávania, sociálneho začleňovania a v oblasti klímy a energetiky. Všetky členské štáty prijali vlastné vnútroštátne ciele v každej z týchto oblastí.

Aby sa dosiahli tieto ciele a vyriešili rozmanité rozvojové potreby vo všetkých regiónoch EÚ bolo na obdobie rokov 2014 až 2020 vyčlenených na politiku súdržnosti 351,8 miliardy EUR, čo je takmer tretina celkového rozpočtu EÚ.

Politika súdržnosti je základom solidarity Európskej únie

Väčšina finančných prostriedkov vyčlenených na politiku súdržnosti sa koncentruje na menej rozvinuté európske krajiny a regióny s cieľom pomôcť im dorovnať a znížiť hospodárske, sociálne a teritoriálne rozdiely, ktoré v EÚ stále existujú.

Celkový finančný dosah

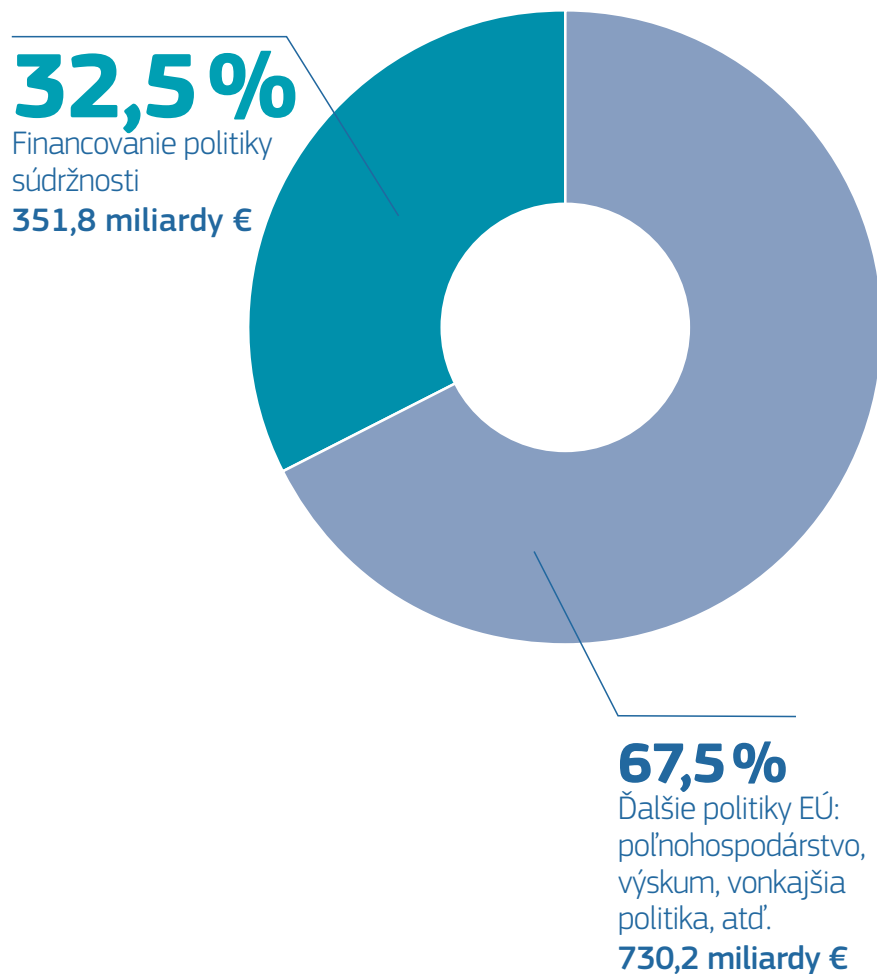
Politika súdržnosti je katalyzátorom pre získavanie ďalších verejných a súkromných zdrojov, a to nielen z dôvodu potreby spolufinancovania z vnútroštátnych rozpočtov členských štátov, ale aj vďaka tomu, že zvyšuje dôveru investorov.

Ak sa vezmú do úvahy vnútroštátne príspevky a ďalšie súkromné investície, celková suma na politiku súdržnosti v období rokov 2014 až 2020 by mala dosiahnuť približne 450 miliárd EUR.

→ Ktoré sú najväčšie úspechy*?

CELKOVÝ ROZPOČET EÚ NA OBDOBIE ROKOV 2014 AŽ 2020

CELKOM: **1 082 miliardy €**

Vytváranie rastu a pracovných miest

- ▶ Zvýšil sa príjem v najchudobnejších regiónoch EÚ, pričom HDP na obyvateľa v týchto oblastiach vzrástol zo 60,5 % priemeru EÚ v roku 2007 na 62,7 % v roku 2010.
- ▶ Odhaduje sa, že od roku 2007 do roku 2012 sa vytvorilo **594 000 nových pracovných miest**.

Investície do ľudí

- ▶ Každoročne sa v celej EÚ okolo **15 miliónov ľudí zúčastní tisícok projektov** spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu (ESF).
- ▶ **2,4 milióna ľudí zapojených** do akcií ESF na podporu prístupu k zamestnaniu **si do 6 mesiacov našlo prácu** (2007 – 2010).

Podpora podnikov

- ▶ **198 000** malých a stredných podnikov (MSP) získalo priamu investičnú pomoc.
- ▶ **77 800** začínajúcich podnikov získalo podporu.
- ▶ V malých a stredných podnikoch sa vytvorilo **262 000** pracovných miest.

Posilnenie výskumu a inovácií

- ▶ **61 000** podporených výskumných projektov.
- ▶ Ďalších **5 miliónov** občanov EÚ získalo prístup k širokopásmovému internetu.
- ▶ Bolo vytvorených **21 000** nových dlhodobých pracovných miest v oblasti výskumu.

Zlepšenie životného prostredia

- ▶ Boli zmodernizované **vodohospodárske systémy**, ktoré slúžia **3,2 miliónu občanov**.
- ▶ **9 400 projektov** podporilo udržateľnosť a atraktivitu miest a obcí.

Modernizácia dopravy

- ▶ **1 200 km ciest** a **1 500 km železničných tratí** podporili rozvoj efektívnej transeurópskej dopravnej siete (TEN-T).

*Ak nie je uvedené inak, údaje sa vzťahujú na obdobie rokov 2007 – 2012.

→ Ako to funguje?

Ako sa poskytujú finančné prostriedky

Finančné prostriedky v oblasti politiky súdržnosti sa poskytujú prostredníctvom **troch hlavných fondov**.

- ▶ **Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR):** posilňuje regionálnu hospodársku a sociálnu súdržnosť pomocou investícií do odvetví podporujúcich rast s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť a vytvárať pracovné miesta. EFRR financuje tiež projekty cezhraničnej spolupráce.
- ▶ **Európsky sociálny fond (ESF):** investuje do ľudí, pričom sa zameriava na zlepšenie zamestnanosti a na možnosti vzdelávania. Snaží sa tiež pomáhať znevýhodneným skupinám, ktoré sú ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením.
- ▶ **Kohézny fond:** investuje do ekologického rastu a trvalo udržateľného rozvoja a zlepšuje prepojenie v členských štátoch s HDP nižším než 90 % priemeru EÚ-27.

Spolu s Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Európskym fondom námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) tvoria **Európske štrukturálne a investičné (EŠI) fondy** (ec.europa.eu/esif).

Stanovenie vhodných cieľov

Komisia spolupracuje s členskými štátmi a regiónmi na príprave dohôd o partnerstve a operačných programov, v ktorých sú navrhnuté investičné priority a rozvojové potreby. Programy riadia a jednotlivé projekty vyberajú riadiace orgány členských štátov.

Pridelovanie finančných prostriedkov

- ▶ Jednotlivé projekty vyberajú riadiace orgány. Ak celkové náklady projektu presahujú 50 miliónov EUR, schvaľuje ho Komisia.
- ▶ Komisia uvoľňuje finančné prostriedky na začiatku každého roka, aby mohli krajiny začať s investíciami do projektov.
- ▶ Oprávnené výdavky vnútroštátnych orgánov prepláca Komisia.
- ▶ Programy sa sústavne monitorujú. To zahŕňa audity a kontroly na mieste, ktoré vykonáva Komisia aj členský štát. Počas celého 7-ročného rozpočtového obdobia musia predkladať správy.

Čo je nové v rozpočtovom období rokov 2014 – 2020?

- ▶ **Väčší dôraz na výsledky:** jasnejšie a merateľné ciele pre zvýšenie zodpovednosti.
- ▶ **Zjednodušenie:** jeden súbor pravidiel pre päť fondov.
- ▶ **Podmienky:** stanovenie špecifických podmienok pred pridelením finančných prostriedkov.
- ▶ **Posilnený mestský rozmer a boj za sociálne začlenenie:** minimálne množstvo prostriedkov z EFRR vyčlenených na integrované projekty v mestách a z ESF na podporu marginalizovaných komunit.
- ▶ Prepojenie na **hospodársku reformu:** Komisia môže pozastaviť financovanie pre členský štát, ktorý nedodržiava hospodárske pravidlá EÚ.

→ Aké sú priority?

Politika súdržnosti stanovuje **11 tematických cieľov** na podporu rastu pre obdobie rokov 2014 – 2020.

→ **Investície z EFRR** podporia všetkých 11 cieľov, ale ciele **1 – 4 sú hlavnými prioritami** investícií.

→ **Hlavné priority pre ESF** sú **8 – 11**, aj keď fond podporí aj ciele 1 – 4.

→ **Kohézny fond** podporuje ciele 4 – 7 a 11.

1. Posilnenie výskumu, technologického vývoja a inovácií

2. Zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám a zvýšenie ich používania a kvality

3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov

4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo

5. Podpora prispôsobenia sa zmene klímy, prevencie a riadenia rizík

6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov

7. Podpora trvalo udržateľnej dopravy a zlepšovanie sieťových infraštruktúr

8. Podpora trvalo udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility

9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a ľubovoľnej diskriminácii

10. Investície do vzdelávania, školení a celoživotného vzdelávania

11. Zlepšenie efektívnosti verejnej správy

→ Kto sú príjemcovia?

Politika súdržnosti je prínosom pre všetky regióny EÚ

Úroveň investícií odráža rozvojové potreby členských štátov. Regióny sú rozdelené na základe ich hrubého domáceho produktu (HDP) na **rozvinutejšie**, **prechodné** alebo **menej rozvinuté**. V závislosti od toho môžu fondy poskytnúť od 50% do 85% celkového financovania projektu. Zvyšné finančné prostriedky môžu pochádzať z verejných (vnútroštátnych alebo regionálnych) alebo súkromných zdrojov. Hlavným cieľom tejto politiky je zvýšiť konkurencieschopnosť európskych regiónov a miest, čím sa podporí rast a tvorba pracovných miest.

Kto si môže podať žiadosť?

Potenciálni príjemcovia zahŕňajú verejné orgány, podniky (najmä malé a stredné podniky), univerzity, združenia, mimovládne organizácie a dobrovoľnícke organizácie.

Žiadosti o financovanie je potrebné poslať vnútroštátnemu alebo regionálnemu orgánu, ktorý riadi príslušný program.

Európska územná spolupráca

Politika súdržnosti povzbudzuje regióny a mestá z rôznych členských štátov EÚ, aby spolupracovali a navzájom sa od seba učili prostredníctvom spoločných programov, projektov a sietí, čo by bolo prínosom pre všetky aspekty hospodárskeho

života vrátane inovácií, dostupnosti, vzdelávania, obchodu, zamestnanosti alebo životného prostredia. Cezhraničné, nadnárodné a medziregionálne programy dostávajú finančné prostriedky z EFRR. Ľudia žijúci za hranicami EÚ môžu tiež využívať Nástroj predvstupovej pomoci v rámci programov cezhraničnej spolupráce.

Medzinárodná spolupráca sa môže tiež uskutočňovať prostredníctvom „makroregionálnej stratégie“, integrovaného rámca, ktorý rieši spoločné problémy členských štátov a tretích krajín vo vymedzených zemepisných oblastiach. V súčasnosti existujú dve makroregionálne stratégie: stratégia EÚ pre región Baltského mora a stratégia EÚ pre región Dunaja; tretia sa má prijať do konca roku 2014 (stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora) a štvrtá do konca roku 2015 (stratégia EÚ pre región Álp).

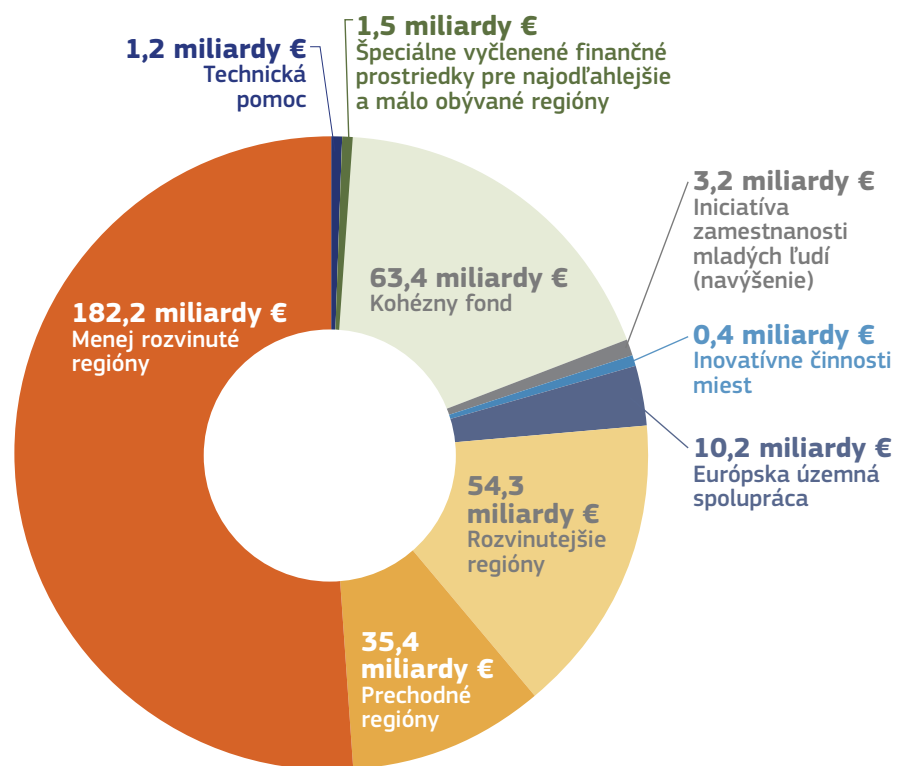
Podpora v kríze

Politika súdržnosti reagovala na krízu rýchlo a účinne a s veľkou mierou flexibility, keďže **presmerovala finančné prostriedky tam, kde sú najviac potrebné**, a investovala do kľúčových oblastí zameraných na rast a tvorbu pracovných miest. **Cielené zníženia v rámci vnútroštátnych požiadaviek na spolufinancovanie** a prednostné pridelovanie finančných príspevkov členským štátom v kríze tiež poskytli veľmi potrebnú likviditu v čase rozpočtových obmedzení.

V prípade **veľkej prírodnej katastrofy** môžu členské štáty takisto požiadať o pomoc z Fondu solidarity Európskej únie (FSEÚ), ktorej výška môže súhrnne dosiahnuť až maximálnu úroveň 500 miliónov EUR ročne.

→ Politika súdržnosti v čase

FINANCOVANIE POLITIKY SÚDRŽNOSTI 2014 – 2020 (351,8 miliardy €)

- **1957** Prvá zmienka o regionálnych rozdieloch v Rímskej zmluve.
- **1958** Bol založený Európsky sociálny fond.
- **1975** Vytvorenie Európskeho fondu regionálneho rozvoja.
- **1986** Bol stanovený právny základ pre „regionálnu politiku“ v Jednotnom európskom akte.
- **1988** Po pristúpení Grécka (1981), Španielska a Portugalska (1986) sa štrukturálne fondy integrovali do súhrnnej „politiky súdržnosti“. Rozpočet: 64 miliárd ECU.
- **1993** Maastrichtská zmluva zavádza Kohézny fond, Výbor pre regióny a princíp subsidiarity.
- **1994 – 1999** Zdvojnásobenie zdrojov fondov tak, aby predstavovali tretinu rozpočtu EÚ.
- **1995** Pridaný osobitný cieľ na podporu málo obývaných oblastí Fínska a Švédska.
- **2000** „Lisabonská stratégia“ posúva priority EÚ smerom k rastu, pracovným miestam a inováciám.
- **2000 – 2006** Priority na toto obdobie sú stanovené na základe cieľov lisabonskej stratégie. Nástroje predvstupovej pomoci poskytujú financovanie a know-how krajinám čakajúcim na vstup do EÚ.
- **2004** Desať nových krajín vstupuje do EÚ, čím sa zvyšuje populácia o 20 %, ale HDP iba o 5 %. Je vyčlenený osobitný rozpočet pre nové členské štáty (2004-2006).
- **2007 – 2013** 30 % rozpočtu je vyčlenených na environmentálnu infraštruktúru a opatrenia na boj proti zmene klímy a 25 % na výskum a inovácie.
- **2014 – 2020** Nové programovacie obdobie zavádza zjednodušené spoločné pravidlá a väčší dôraz na dosiahnuté výsledky. Rozpočet vo výške 351,8 mld. EUR sa zameriava najmä na 11 tematických cieľov na pomoc pri dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

→ Kde môžem nájsť ďalšie informácie?

Politika súdržnosti EÚ na internete

<http://ec.europa.eu/esf/>

https://twitter.com/@EU_Regional
https://twitter.com/EU_social

www.yammer.com/regionetwork
Platforma na spoluprácu v oblasti regionálnej politiky

www.flickr.com/euregional

www.facebook.com/socialeurope

Internetová stránka Inforegio
http://ec.europa.eu/regional_policy

Úrad pre publikácie

Europe Direct

Europe Direct je sieť informačných a dokumentačných centier o EÚ vo všetkých členských štátoch a takisto poskytuje centrálnu informačnú službu.

→ Svoje najbližšie informačné centrum nájdete na stránke:
europedirect.europa.eu

→ Kontakt na centrálnu informačnú službu:

Bezplatná telefónna linka na Europe Direct je
00 800 6 7 8 9 10 11
vo všetkých oficiálnych jazykoch

Svoje otázky posielajte e-mailom na
http://europa.eu/europedirect/write_to_us/index_sk.htm

Zapojte sa do internetového diskusného fóra na
http://europa.eu/europedirect/web_assistance/index_sk.htm

Riadiace orgány

Na internetových stránkach Inforegio a ESF nájdete **kontaktné údaje** vnútroštátnych orgánov zodpovedných za riadenie financovania politiky súdržnosti vo svojom regióne. Riadiace orgány majú tiež svoje vlastné internetové stránky, kde sú dostupné informácie o projektoch vo vašom regióne a tom, ako požiadať o finančnú podporu.

Zastúpenie Európskej komisie v Slovenskej republike

Palisády 29
811 06 Bratislava
Na telefónnom čísle: + 421 2 54 43 17 18
E-mailom nás zastihneme na adresách:
info@europa.sk alebo comm-rep-sk@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/slovensko/index_sk.htm

→ Navštívte stránku:
http://ec.europa.eu/represent_sk.htm